

De lokvogel

Stefan Aust

DE LOKVOGEL

De fatale geschiedenis van een informant
tussen geheime dienst en terrorisme

Vertaald uit het Duits door Marcel Misset

Lebowski Publishers, Amsterdam 2010

Oorspronkelijke titel: *Der Lockvogel*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Rowohlt GmbH, Reinbek, 2002

© Stefan Aust, 2002

© Vertaald uit het Duits door: Marcel Misset, 2010

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2010

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Foto auteur: Spiegel Verlag

Typografie: Michiel Niesen, ZetProducties, Amsterdam

ISBN 978 90 488 0281 4

NUR 305

www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

INHOUD

Voorwoord 7

- 1 De dood in het bos 12
- 2 Ulrich Schmücker 19
- 3 De Beweging Tweede Juni 25
- 4 Aansluiting bij de ondergrondse 31
- 5 Leerschool van het terrorisme 37
- 6 Arrestatie in de vroege ochtend 49
- 7 Bezoek van de veiligheidsdienst 54
- 8 Recruitering van een informant 65
- 9 De bekentenis 80
- 10 De jacht op de heer Rühl 89
- 11 Götz Tilgener 96
- 12 Terugkeer in het ondergronds verzet 105
- 13 Ilse Bongartz 121
- 14 Nieuwe vrienden 131
- 15 Wantrouwen 139
- 16 Jürgen Bodeux 151
- 17 Een observatie wordt geobserveerd 157
- 18 Een doodgewone groepsdiscussie 168
- 19 Een professionele terrorist 177
- 20 'Wees niet bang om mij' 179
- 21 De plek voor het misdrijf wordt uitgezocht 189
- 22 Een groep jongeren 199
- 23 Een verroest pistool 202
- 24 Billy stopt ermee 208
- 25 Moeder en zoon 220
- 26 Een goede kameraad 226
- 27 Reisvoorbereidingen 234

- 28 'Vertrouw je ons niet?' 236
- 29 Wachtwoord 'honderd bloemen' 250
- 30 Een schreeuw om hulp 258
- 31 De laatste dag 264
- 32 De nacht in Wolfsburg 267
- 33 Terechtstelling in het Grunewald 273
- 34 Een geweldige zoon 282
- 35 Het onderzoek 289
- 36 De politiek wordt ingeschakeld 300
- 37 Terrorisme en liefde 304
- 38 Onder observatie 307
- 39 Operatie Brug 314
- 40 De arrestatie 318
- 41 Bekentenissen 323
- 42 Het proces 339
- 43 Verklaring van een veiligheidsfunctionaris 344
- 44 Het vonnis 348
- 45 Inleidende schermutselingen tot het tweede proces 351
- 46 Een kroongetuige wordt onschadelijk gemaakt 356
- 47 Nog een informant 365
- 48 Slothoofdstuk van het Schmücker-proces 368
- 49 De edelman en zijn wijngaard 383

VOORWOORD

Er zijn zaken die een journalist zijn hele leven niet meer loslaten. Zo verging het mij met de moord op Ulrich Schmücker. In de nacht van 4 op 5 juni 1974 werd de tweeëntwintigjarige student stervend in het Grunewald in Berlijn aangetroffen. Een Commando van de Zwarte Juni eiste de volgende dag de verantwoordelijkheid voor de moord op. Schmücker zou als verrader zijn terechtgesteld. Zestien jaar lang zou de zaak de gerechtshoven bezighouden en er werd een parlementair onderzoek aan de zaak gewijd dat maanden duurde.

In 1975, een jaar na de moord, stuitte ik op documenten die wezen op betrokkenheid van de geheime dienst bij de moord op Schmücker. Ik wijdde indertijd enkele bijdragen aan de zaak voor het ARD-programma *Panorama*, schreef een paar artikelen over het proces en uiteindelijk nog een boek, dat in 1980 onder de titel *Wachtwoord honderd bloemen* in een kleine oplage bij uitgeverij Konkret verscheen.

Ook daarna liet de moord op Schmücker mij niet los; het gaat echt om iets buitengewoons: een schandaal zonder weerga voor de geheime dienst van de Bondsrepubliek, een justitiële thriller en een menselijke tragedie. De geschiedenis van een jongen die tussen de frontlinies van de geheime dienst en het terrorisme verzeild raakte. Die door de veiligheidsdienst zonder scrupules als lokvogel werd gebruikt om bij terroristen in de buurt te komen. Die zijn ziel verkocht en bij een poging die terug te krijgen, moest sterven.

Het is ook de geschiedenis van vijf Berlijnse advocaten die zestien jaar lang streden tegen een samenzwering van de geheime dienst, het Openbaar Ministerie, de politie en justitie, en uiteindelijk wonnen. Wat zich in vier zalen van het gerechts-

hof Moabit afspeelde, voor vier verschillende arrondissementsrechtbanken en voor steeds minder publiek, is misschien wel het bijzonderste geval van manipulatie van de rechtsstaat in de Bondsrepubliek Duitsland dat ooit naar buiten kwam.

‘Zo’n proces,’ zei advocaat Rainer Elfferding na afloop van het proces tegen mij, ‘hebben we, geloof ik, nog nooit eerder gehad. Of het zich ooit nog eens voor zal doen, betwijfel ik. Het bijzondere is, dat het één keer gelukt is, al heeft het jaren geduurd, om een blik achter de schermen te werpen. Ze hebben niet één smerige truc overgeslagen om de loop van het proces te beïnvloeden zoals ze het in hun hoofd hadden.’ Zijn collega Harald Remé voegde eraan toe: ‘De indruk is ontstaan dat de veiligheidsdienst de vuile karweitjes heeft opgeknapt voor het Openbaar Ministerie, alles heeft gedaan wat ze zich daar niet konden veroorloven.’ Philipp Heinisch, de verdediger van de hoofdverdachte zei: ‘In dit proces, dat zestien jaar heeft geduurd, heeft de Duitse overheid doelbewust (tot meened aan toe) de waarheid verdoezeld, dossiers vervalst en getuigen gemanipuleerd, en veel van de betrokken rechters zijn daarin meegegaan. Het is maar aan een handjevol rechters te danken dat deze manipulaties uiteindelijk toch niet hebben geleid tot de veroordeling van mijn toenmalige cliënt Ilse Schwipper (geboren Hennecke, gescheiden Bongartz, gescheiden Jandt), die anders nog gevangen had gezeten.’

De strategie van de overheid hield geen stand. Stukje bij beetje kwam de waarheid aan het licht. Het proces werd zonder uitspraak gestaakt. Dat betekent dat de aangeklaagden wettelijk onschuldig zijn. Op één na, een getuige van het Openbaar Ministerie, die tijdens het eerste Schmücker-proces tot een lichte straf werd veroordeeld en die zijn straf accepteerde.

Het geval-Schmücker is zo belangrijk omdat het duidelijk aantoonde hoe dun het koord is waarop infiltranten en hun begeleiders bij de geheime dienst balanceren. Een infiltrant houdt

geen afstand tot de omgeving waarover hij inlichtingen verzamelt. Hij moet tot op bepaalde hoogte meedoen en kan makkelijk betrokken raken bij de strafbare feiten waarover hij inlichtingen moet verstrekken. Niet zelden zijn informanten daadwerkelijk betrokken bij de scene waarin ze zich bewegen en verschaffen ze weinig betrouwbare informatie. Bovendien lopen ze voortdurend gevaar ontmaskerd te worden. In het geval Schmücker zijn alle verschillende varianten van de infiltrant goed zichtbaar. In de eerste plaats Schmücker zelf, die nu eens agent wilde zijn en dan weer terrorist, en die zijn positie tussen beide fronten uiteindelijk met de dood moest bekopen.

Dan heb je Volker von Weingraber, die tot in detail op de hoogte was van het moordplan en de veiligheidsdienst voortdurend op de hoogte hield, het vermoedelijke moordwapen in ontvangst nam en het overdroeg aan de veiligheidsdienst. Hij mocht jaren later onder een valse naam en royaal beloond in het buitenland onderduiken. Hij beschouwt zichzelf niet als verrader of verklikker. 'Ik heb altijd aan de kant van de overheid gestaan,' zegt hij nu. Ik leerde hem kennen in de lente van 2002 toen hij mij zijn versie van de geschiedenis vertelde, onder het genot van een goed glas Chianti Riserva, gemaakt op de wijngaard in Toscane die hij kon kopen met het geld dat hij van de veiligheidsdienst ontving.

En dan heb je nog Christian Hain, een vriend van de hoofdverdachten, die door de veiligheidsdienst werd ingehuurd om de verdediging te bespioneren. Hem had ik al tijdens het proces leren kennen, en nu vond ik in de processtukken mededelingen over mijn ontmoeting met de verdachten.

Toen ik in 1980 mijn eerste boek over de Schmücker-moord schreef, kon ik natuurlijk niet weten wat er later nog allemaal aan het licht zou komen, al kon ik het nodige al wel vermoeden. Dat ook Weingraber voor de geheime dienst werkte was toen echter nog onbekend en volledig ondenkbaar. Tenslotte had hij

volgens de kroongetuige het moordwapen in ontvangst genomen en zich ervan ontdaan. Dat het essentiële bewijsstuk niet aan de rechterlijke macht werd overgedragen, maar in een kluis van de veiligheidsdienst lag, dat kon niemand zich voorstellen.

De beslissing om een nieuwe en complete versie van het Schmücker-boek uit te brengen had ik al in 1991 genomen, toen het proces werd gestaakt. Op een of andere manier was het geval-Schmücker voor mij nog niet afgesloten. Bovendien had ik nog een rekening met de overheid te vereffenen. Ze hadden mij gegevens toegespeeld van de kroongetuige Jürgen Bodeux, die er – en niet alleen door de verdediging – van werd verdacht informant van de veiligheidsdienst te zijn. Tussen de vele ongetwijfeld authentieke documenten bevonden zich ook een paar stukken waarmee was geknoeid. Die moesten aantonen dat Bodeux een informant was. Als die documenten als ‘echt’ openbaar waren gemaakt, had het feit dát ze vals waren, de verdenking dat Bodeux informant was, kunnen ondergraven. Men wilde de aandacht afleiden van het feit dat er nog iemand anders als informant bij de zaak betrokken was. Omdat ik argwaan kreeg, legde ik de documenten ter beoordeling voor aan het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ik kreeg geen antwoord en publiceerde ze onder het voorbehoud dat het om vervalsingen kon gaan, met de toevoeging: ‘... dan moet er op een van de ministeries een afdeling desinformatie zijn, die als doel heeft journalisten met doelbewust foutieve inlichtingen te misleiden.’ Ik wist toen nog niet hoe ik daarmee de spijker op de kop sloeg.

In de zaak-Schmücker werden alle middelen ingezet die de geheime dienst ter beschikking staan om zichzelf vrij te pleiten. De medeschuldigheid van de veiligheidsdienst aan de dood van Ulrich Schmücker, die eerst niet meer dan een gerede verdenking was, werd later steeds duidelijker.

Maar hoogst zelden kan een zaak zo duidelijk worden gere-

construeerd. Vier processen en een parlementair onderzoek hebben een berg materiaal opgeleverd, die een diep inzicht verschaft in de praktijk van de West-Duitse geheime dienst. Een goede tegenhanger van alle berichten van de laatste jaren over de handel en wandel van Oost-Duitse collega's van het ministerie van Staatsveiligheid.

Het huidige debat over informanten in rechts-extremistische bewegingen vormt tevens een aanleiding om de praktijk van de geheime diensten nog eens nader te bekijken aan de hand van een concreet voorbeeld. De zaak-Schmücker laat haarfijn zien hoe gevaarlijk het spel met infiltranten is, en hoe makkelijk zulke operaties uit de hand lopen. Hoe alle stoppen kunnen doorslaan en alles, maar dan ook echt alles in het werk wordt gesteld om de waarheid te verdoezelen.

Het laatste raadsel van de zaak-Schmücker zal waarschijnlijk nooit worden opgelost: waren de agenten van de geheime dienst erbij toen Schmücker werd vermoord? Daar zijn voldoende aanwijzingen voor. Bewijzen zijn er echter niet. Zo moedig als de rechters ook waren, ze hebben de veiligheidsdienst behoeft voor een volledige opening van zaken.

Dus is ook dit boek niet de volledige geschiedenis van de moord op Ulrich Schmücker. Het is slechts een benadering van wat er gebeurde in de nacht van 4 op 5 mei 1974 in het Berlijnse Grunewald, en van de gebeurtenissen ervoor en erna.

1 DE DOOD IN HET BOS

Het was een koele lentedag. Die van de vierde op de vijfde juni 1974. De thermometer wees krap tien graden Celsius aan. Er waaide een zachte wind uit het westnoordwesten. De sterrenhemel was helder.

Om één minuut voor halfnegen schoof de schaduw van de aarde langzaam over de vollemaan. Om zeventien minuten na elven bereikte de gedeeltelijke maansverduistering haar hoogtepunt. De schaduw van de aarde verduisterde drieëntachtig procent van de maan.

Agenten Walter Sommer en Hans-Joachim Lange, van het honderzesenzestigste district van de politie van West-Berlijn, patrouilleerden langs het Grunewald. Toen ze bij de hoek van de Elvirasteig en de Klopstockstraße aankwamen, keek Walter Sommer op zijn horloge. Het was precies twintig minuten voor middernacht. De agenten zagen hoe de halfronde schaduw van de aarde de maan langzaam weer prijs gaf.

Er was geen mens op straat. Geen voertuig verstoorde de nachtelijke rust. Plotseling hoorden de agenten een knal. Het geluid kwam uit noordelijke richting, waar het zuidelijkste puntje van het meer de Krumme Lanke ligt. 'Dat was een schot,' zei Walter Sommer tegen zijn collega. Hij vermoedde dat er met scherp was geschoten met een pistool van ten hoogste 9 mm kaliber. Door zijn schiettraining bij de politie kon Walter Sommer het verschil horen tussen scherpe en oefenmunitie, en tussen zwaar en licht kaliber.

De politieagenten vervolgden hun patrouille. Schoten waren geen bijzonderheid in deze omgeving. Het Amerikaanse leger deed vaak nachtelijke oefeningen in het Grunewald.

Dezelfde nacht werd de huisvrouw Christel Voigtmann in

haar woning aan het Elvirapad wakker van een harde knal. Het was kort voor middernacht. Haar buurvrouw, de sociaal werker Brigitte Chomse, hoorde eveneens een knal in het uur voor middernacht. Ze wist echter niet zeker of het om een schot ging. De hobbyvisser Schönau, die die nacht aan het zuidelijkste puntje van de Krumme Lanke op paling viste, had al een uur eerder een schotachtig geluid gehoord.

Van deze drie getuigen van het schot werd later tijdens het proces alleen de verklaring van de hobbyvisser als geloofwaardig aangemerkt. Zijn getuigenis over het tijdstip van het schot stemde overeen met de theorie van het Openbaar Ministerie.

De andere bewoners van het Elvirapad was die nacht niets bijzonders opgevallen. Ook de vijftien Amerikaanse soldaten, die op de parkeerplaats tussen de Krumme Lanke en de Fischerhüttenweg de commandopost voor een nachtoefening bemanden, hadden niets gehoord.

Rond middernacht vingen vier groepen van elk twaalf Amerikaanse soldaten de terugtocht van hun nachtelijke oefening aan. Ze doorkruisten het Grunewald vanuit de richting van de Heerstraße om elkaar weer te treffen op de parkeerplaats aan de Krumme Lanke. De soldaten droegen geen wapens en hadden geen munitie bij zich.

Tijdens hun mars splitsten de groepjes zich verder op. Sergeant Blue nam, samen met een andere soldaat, een pad dat langs de oever van de Krumme Lanke liep. Toen ze ongeveer op de helft waren, tussen het zuidelijkste puntje van het meer en de parkeerplaats, hoorden ze een zacht gereutel. Het was precies twintig minuten na middernacht. De soldaten gingen op het geluid af en stuitten langs de rand van het bospad op een jonge man. Hij lag languit op zijn rug en had een gat in zijn voorhoofd, waaruit langzaam bloed vloeide dat in de zanderige bosgrond sijpelde.

De soldaten renden naar de parkeerplaats en stelden de lei-

der van de oefening op de hoogte. Een legerambulance die daar klaarstond reed naar de gewonde. Iemand belde de politie met de alarmtelefoon op de hoek van het Elvirapad en de Fischerhüttenweg.

Toen de broeders na een paar minuten de vindplaats hadden bereikt, gaf de jonge man nog tekenen van leven. De soldaten legden een verband om zijn hoofd. Om halfeen arriveerde de politieauto Ida 46 met de hoofdagenten Langhafel en Eisfelder. De jonge man leefde nog ternauwernood. Acht tot tien soldaten stonden om de stervende heen. Drie meter verderop stond de ambulance. De rulle zandgrond was omgewoeld door de wielen van het zware legervoertuig.

Twintig minuten later arriveerde een brandweerauto ter plaatse, maar meer dan het vaststellen van het overlijden van de jonge man viel er niet te doen. ‘Derhalve,’ zo meldde het politierapport later, ‘waren reddingsmaatregelen niet vereist’.

Om vijf voor halftwee verscheen de recherche. De dienstdoende agenten rapporteerden: ‘Het lijk lag op een drie à vier meter brede zandweg die ter plaatse parallel aan de Krumme Lanke loopt. Rechts van de weg bevindt zich de Krumme Lanke, links van de weg is lage begroeing, van de weg gescheiden door een heg.’

De dode lag languit op zijn rug met zijn hoofd onder de heg. Zijn ogen waren ongeveer voor de helft geopend, zijn mond stond open. Onder zijn achterhoofd was een bloedplas ontstaan, ongeveer ter grootte van een hand. Na verwijdering van de bandage om zijn hoofd werd aan de rechterkant van het voorhoofd een schotwond zichtbaar. Bij nadere beschouwing van het hoofd werden in de bloedplas onder het hoofd delen van de hersenmassa zichtbaar.

De dode droeg een bruin leren jack, een groene corduroy broek, een bruin-wit geblokt poloshirt. Onderhemd, onderbroek, gele sokken en halfhoge leren schoenen met rafelrand-

versiering. De dode heeft een lichte, rossige baard en snor. In zijn linker broekzak bevond zich een identiteitsbewijs op naam van Ulrich Schmücker; gegevens bekend.’

De rechercheurs brachten via de boordradio de nationale recherche op de hoogte en vroegen om de identificatiedienst, de speurhondenbrigade en de Mobiele Eenheid, die een lichtmast moesten komen brengen. Vervolgens verhoorden ze de Amerikaanse soldaten, acht tot tien man, die nog steeds om het lijk stonden. De twee soldaten die de stervende hadden gevonden, waren daar niet bij. Die schreven op dat moment een rapport over het voorval. Dat rapport is nooit aan de rechtbank voorgelegd.

Tijdens het eerste Schmücker-proces in 1976 informeerde de rechtbank via de Berlijnse wethouder van Justitie bij het Amerikaanse militaire gezag of er documenten over de oefening bestonden. Het antwoord van de advocaat van de Amerikaanse bezettingsmacht was: volgens het militaire gezag zouden er over de betreffende periode geen documenten bewaard zijn.

Dat antwoord was onjuist. In 1979 wendde ik mij persoonlijk tot het Amerikaanse militaire gezag in Berlijn. Ik beriep me op de Freedom of Information Act, een wet die Amerikaanse instanties – onder bepaalde voorwaarden – verplicht officiële documenten openbaar te maken. Daarop ontving ik twee documenten: een kopie van een rapport uit het ‘Emergency Operations Center Duty Journal’ over de vondst van de stervende jonge man en een uittreksel uit het journaal van de militaire politie. Ze bevatten toespelingen op een merkwaardig voorval. Er stond namelijk: *‘Prior to the arrival of the German police, an unknown representative of the German press (BILD) took several pictures of personnel at the scene.’*

Dat was nieuw. Sterker nog: alle politieagenten die die nacht op de plek van het misdrijf waren, hadden tijdens het proces onder ede verklaard dat er geen journalisten en geen burgers

aanwezig waren geweest. Wie de veronderstelde BILD-fotograaf was, is nooit onderzocht.

In de nacht van Schmückers dood nam de nationale recherche rond kwart over drie de zaak over. Ze vonden in de zakken van de overledene een aangebroken pakje sigaretten, een doosje lucifers, een aansteker, een wybertje, een hoestbonbon, veertien andere snoepjes, twee biljetten van tien mark en twee mark eenenvijftig aan kleingeld, een gebroken kammetje, een papieren zakdoek, een sleutel, twee balpennen en een paar velletjes papier met aantekeningen. Aan de voeten van de overledene lagen een tijdschrift, een envelop met een paar ansichtkaarten, reclamekrantjes en postzegels.

Een brief, die de Amerikaanse soldaten volgens hun latere verklaring op het lijk hadden aangetroffen, kwam niet voor op de lijst met bewijsstukken. Toch moet deze brief er wel hebben gelegen. In zijn verhoor voor het gerechtshof op 25 mei 1978, verklaarde hoofdagent Langhafel onder ede: 'Ik werd door Amerikaanse soldaten over de politieradio naar de Krumme Lanke geroepen. De melding kwam rond middernacht binnen. Ik vond bij Schmücker zijn persoonsbewijs in een zak van zijn jack. Bovendien vond ik een envelop met een postzegel. In de envelop zat een handgeschreven brief van één kantje.' Langhafel verklaarde verder dat hij de brief had overhandigd aan de dienstdoende rechercheur Müller. Deze kon zich dat niet herinneren. De brief bleef spoorloos.

Nadat het lijk was afgevoerd onderzochten vijf politieagenten de plek van het misdrijf in een straal van honderd meter op sporen. Tevergeefs woelden ze het enkeldiepe zand om, op zoek naar de patroonhuls waarmee het dodelijke schot was afgevuurd. In de namiddag van 5 juli waagden vier leden van de mobiele eenheid nog een poging. Ze groeven in een straal van twintig meter om de vindplaats het zand tussen de tien en der-

tig centimeter af en gooiden het zand door een fijne zeef. Weer zonder succes.

Dezelfde middag doorzochten hoofdinspecteur Ribbeck en inspecteur Schmidt een woning aan de Lahnstraße in Berlijn-Kreuzberg. Daar had volgens onderzoek van de recherche Ulrich Schmücker gewoond onder de naam Bernd Laurisch. Sporen werden, tegen de gewoonte van de recherche in die dagen in, niet veiliggesteld. Er werden geen vingerafdrukken genomen om te kijken wie hem in zijn woning had bezocht.

Om 19.24 uur stuurde het hoofdbureau van politie in Berlijn een telex naar alle politiebureau's en de Inlichtingendienst in Wiesbaden.

‘Betr.: moordzaak Schmücker.

Op 5.6 – 00.20 uur werd student Schmücker, voornaam Ulrich, geboren 4.8.51 te Hagen, in Berlin-Zehlendorf, bij het Krumme Lankemeer in het Grunewald, in perceel 44, met een schotwond bij zijn rechterslaap door oefenende Amerikaanse soldaten zwaargewond aangetroffen. Hij stierf ter plaatse. Dood door schuld is waarschijnlijk. Schmücker was vanaf ongeveer half april 1972 lid van een criminele organisatie, een onderafdeling van de Beweging Tweede Juni, die aanslagen met explosieven en bankovervallen hebben gepleegd. Op 7.5.1972 werd hij in Bad Neuenahr-Ahrweiler gearresteerd. Hij bekende de ten laste gelegde strafbare feiten. Op 7.2.1973 werd hij door de arrondissementsrechtbank te Berlijn veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden. Het verzoek tot vrijstelling van voorlopige hechtenis werd later afgewezen, omdat Schmückers verblijfplaats onbekend was. Op grond van de omstandigheden kan niet worden uitgesloten dat Schmücker door medestanders is geliquideerd.’

Dit bericht werd gevolgd door een lijst van vijftien ‘contactpersonen’ over wier verblijfplaats en contacten met Schmücker de Berlijnse politie de aangeschreven instellingen om inlichtin-

gen verzoekt. Onder de genoemde personen bevonden zich: Ilse Bongartz, geboren Hennecke uit Wolfsburg; Götz Tilgener, Berlijn; Wolfgang W., Wolfsburg; en Wolfgang S., Wolfsburg.

Die avond, op 5 juni, verscheen de leider van de afdeling Binnenlandse Veiligheid van de Berlijnse politie, Manfred Kittlaus, voor de camera's van de televisie. In het programma *Berliner Abendschau* vroeg hij de bevolking om hulp bij het onderzoek: 'Wie kan ons inlichtingen verschaffen over de contacten van de overleden Ulrich Schmücker in de laatste maanden, met name vlak voor de moord?'

Bij de Berlijnse afdeling van de veiligheidsdienst waren de contacten die Schmücker in die tijd onderhield allang bekend, maar ze werden streng geheim gehouden.